

Utbildningsinspektion i Bokelundaskolan, Tockarps skola och von Reisers skola

Förskoleklass

Grundskola 1–5

Grundskola 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolorna	2
Bedömningar	3

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Bokelundaskolan, Tockarps skola och von Reisers skola. Tockarps och von Reisers skolor besöktes den 13-14 november och Bokelundaskolan besöktes den 3-4 december 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet.

Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolorna, dels den information som samlats in under besöken. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts. I skolorna

intervjuades rektorer, företrädare för elever och personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner i flertalet årskurser och verksamheten i förskoleklasserna. Även andra iakttagelser i skolmiljöerna och studier av dokument som finns på skolorna utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorerna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakkuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Bokelundaskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	13
Grundskola	197
Obligatorisk särskola	2

Tockarps skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	6
Grundskola	48

von Reisers skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	11
Grundskola	42
Obligatorisk särskola	3

Källa: Örkelljunga kommun

Bokelundaområdet ligger norr om centralorten Örkelljunga och sträcker sig upp till länsgränsen mot Kronobergs län. De ingående enheterna i området arbetar i ett gemensamt 1–16-årsperspektiv. I Örkelljunga kommun pågick vid inspektionen en översyn av rektorsområdesorganisationen, vilket bland annat innebär att skolorna har vikarierande rektorer till dess att den nya organisationen har fastställts.

Rektorsområde Bokelundaskolan

Rektorsområdet består av Bokelundaskolan med sammanlagt 212 elever i årskurserna F–9. Av dessa är två inskrivna i särskolan. Skolan ligger i Skånes Fagerhult med ca 1000 invånare, vilket är beläget 17 km från Örkelljunga. Skolan består av en äldre del från 1950-talet och en nybyggd del som är endast några år gammal. På skolan finns tre arbetslag, ett med förskoleklass och årskurs 1–3, ett med årskurserna 4–6 samt ett med årskurserna 7–9. I anslutning till skolan finns fritidshem.

Rektorsområde Tockarps och von Reisers skolor

Rektorsområdet består av två byskolor med totalt 107 elever i förskoleklass och årskurserna 1–5. Majoriteten av eleverna i området har hittills gått vidare till Bokelundaskolan i årskurs 6, men elever från främst Tockarp har även gått vidare till Beringskolan i Örkelljunga.

Tockarps skola ligger i byn Östra Tockarp, med ca 400 invånare, ca 10 km från centralorten. Skolans äldsta delar är från 1880, och skolan har byggts ut i olika

etapper. Eleverna kommer från byn och den omgivande landsbygden. Ca 75 procent av eleverna åker skolskjuts. Von Reisers skola ligger i samhället Åsljunga, med ca 700 invånare, ca 7 km från centralorten. Skolan har anor från slutet av 1700-talet och låg från början i anslutning till godset Lärkesholm. Skolan flyttade till sin nuvarande plats 1959 och har byggts ut i omgångar. Eleverna kommer från Åsljunga och den omgivande landsbygden. 8 procent av eleverna åker skolskjuts. På varje skola finns två arbetslag, ett med skolans personal och ett med fritidshemmens personal. Undervisningen bedrivs i s.k. B-form på båda skolorna, vilket innebär att elever i två årskurser undervisas tillsammans under större delen av skoldagen. I rektorsområdet ingår också fritidshem och förskolor.

På Bokelundaskolan och von Reisers skola finns individintegrerade särskolelever. Rektorn på Kungsskolan i Örkelljunga har samordningsansvar och personalansvar för kommunens obligatoriska särskoleverksamhet. För ytterligare beskrivningar och bedömningar av särskoleverksamheten, utöver de som framgår av denna rapport, hänvisas till skolrapporten för Kungsskolan och till kommunrapporten.

Bedömningar

Samlad bedömning

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att verksamheten i Bokelundaskolan, Tockarps och von Reisers skolor i huvudsak håller god kvalitet. Samtliga skolor utmärks av småskalighet, vilket innebär korta informations- och beslutsvägar samt goda möjligheter för samtliga elever att bli sedda. Skolornas värdegrundarbete är aktivt och ger enligt intervjuerna resultat i form av att skolorna i huvudsak är goda miljöer för lärande som präglas av trivsel och god arbetsro. Bokelundaskolan behöver dock arbeta vidare med att förbättra klimatet mellan eleverna i årskurs 8 och 9.

Tockarps och von Reisers skolor har system för att följa upp elevernas kunskapsutveckling gentemot målen för årskurs 5, men kunskapsuppföljningen på Bokelundaskolan måste förbättras och omfatta samtliga ämnen. Kunskapsresultaten i Bokelundaskolan i form av andelen elever som blivit behöriga till nationellt program i gymnasieskolan och andelen elever som har fått betyg i alla ämnen i årskurs 9 har under de senaste åren legat över genomsnittet för riket. Under år 2007 är det dock en högre andel elever i Bokelundaområdet än tidigare som inte nått målen på de nationella ämnesproven för skolår 5 respektive 9. Inspektörerna bedömer att det finns behov av att arbeta vidare för att få fler elever att nå kunskapsmålen. Inspektörerna förutsätter att skolornas pågående arbete för att åstadkomma en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning fortgår. Rutinerna för arbetet med elever i behov av stöd bör utvecklas på Bokelundaskolan. Inspektörerna bedömer också att det är av vikt att det påbörjade arbetet med att förstärka ämnet svenska som andraspråk fortsätter i skolområdet.

Inspektörerna bedömer att skolornas undervisning i huvudsak är varierad och utgår från mål och riktlinjer i läroplanen och kursplanerna. På Bokelundaskolan erbjuder lärmiljön dock inte överallt den stimulans och utmaning som den bör och personalen uttrycker behov av utvecklingsinitiativ och förtydligade rutiner. Inspektörerna bedömer därför att skolans pedagogiska ledarskap bör utvecklas.

Skolorna har ett pågående kvalitetsarbete där olika åtgärder för förbättring vidtas utifrån elevernas resultat, men skolornas kvalitetsredovisningar behöver förbättras bland annat när det gäller redovisning och analys av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen.

Intervjuade föräldrar är överlag nöjda med skolorna och upplever en hög grad av delaktighet. Tockarps och von Reisers skolor arbetar på ett bra sätt med elevdemokrati genom de s.k. skolråden. Hela skolområdet bör arbeta vidare med att öka elevernas inflytande över utbildningen genom att göra målen för utbildningen mer kända av eleverna och genom att ge eleverna större möjlighet att delta i planering och utvärdering av lärandet. Tockarps och von Reisers skolor behöver också säkerställa att eleverna ges möjlighet att delta i arbetet med skolornas kvalitetsredovisningar och likabehandlingsplaner.

Resurserna i form av utbildad personal, lokaler och utrustning är i huvudsak goda och ger eleverna förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen, men von Reisers skola bör se över att eleverna ges möjlighet att nå målen för årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap. Organisationen kring elevens val måste ses över i hela skolområdet.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Bokelundaskolan följer inte upp elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen (Lpo 94, avsnitt 2.7)
- Kvalitetsredovisningarna från Bokelundaskolan, Tockarps skola och von Reisers skola uppfyller inte författningarnas krav (3 och 4 §§ förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.)
- Bokelundaskolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Elevens val anordnas inte enlighet med författningarnas krav i Bokelundaskolan, Tockarps skola och von Reisers skola (2 kap. 19 och 20 §§ grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Bokelundaskolan bör uppmärksamma och analysera skillnaderna i resultat mellan flickor och pojkar, i syfte att vidta åtgärder för högre måluppfyllelse.
- Bokelundaskolan bör utveckla det pedagogiska ledarskapet och kvalitetsarbetet mot större inslag av resultatredovisning och resultatanalys, och pedagogiska diskussioner kring skolans utvecklingsbehov bör föras.
- Bokelundaskolan, Tockarps skola och von Reisers skola bör arbeta vidare med att öka elevernas inflytande över utbildningen genom att göra målen för utbildningen mer kända av eleverna och genom att ge eleverna större möjlighet att delta i planering och utvärdering av lärandet.
- Bokelundaskolan bör utveckla arbetet med att skapa en god studiemiljö bland de äldre eleverna.
- Tockarps och von Reisers skolor bör arbeta vidare för att säkerställa att alla elever är införstådda med skolornas förebyggande arbete mot kränkningar och diskriminering.

- Bokelundaskolans, Tockarps skolas och von Reisers skolas likabehandlingsplaner bör förtydligas.
- Von Reisers skola bör se över att eleverna ges möjlighet att nå målen för årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap

Kunskaper

Resultat

Tockarps och von Reisers skolor följer upp elevernas kunskapsutveckling i olika ämnen bland annat genom en digitala omdömesdatabas. Resultaten i olika ämnen utgör tillsammans med andra utvärderingar av elevernas utveckling och lärande underlag för upprättande av individuella utvecklingsplaner (IUP) och vid behov åtgärdsprogram. På Tockarps skola nådde samtliga elever med något undantag målen i ämnena svenska, engelska och matematik på de nationella ämnesproven för skolår 5 år 2007. År 2006 nådde alla elever målen i svenska, medan några elever inte nådde målen i matematik och engelska. På von Reisers skola nådde endast drygt hälften av eleverna målen på de nationella ämnesproven i svenska och matematik år 2007, vilket är en försämring jämfört med år 2006. I ämnet engelska nådde ca två tredjedelar av eleverna målen år 2006 och 2007. Skolornas statistik visar att både flickor och pojkar finns representerade bland de elever som uppnått målen och bland de elever som inte uppnått målen. Skolornas specialpedagog har analyserat orsakerna till varför elever inte nådde målen på ämnesproven (se vidare avsnitt *Individanpassning och stöd*).

Bokelundaskolan har påbörjat arbetet med att följa upp elevernas kunskapsutveckling från och med årskurs 2 genom en digital omdömesdatabas, som är under uppbyggnad. Lärarna uttrycker vid intervju att arbetet med kunskapsuppföljningen har försvårats på grund av stora tekniska problem med det dataprogram som ska vara bärare av informationen. Databasen omfattar ännu inte samtliga ämnen och skolan har inte heller andra system för att följa elevernas utveckling över tid. En uppföljning av alla ämnen görs således inte förrän i årskurs 8, då eleverna får sina första betyg. Inspektörerna bedömer att arbetet med att följa upp elevernas kunskapsutveckling mot målen i läroplan och kursplaner måste utvecklas till att omfatta alla ämnen. IUP finns för alla elever och åtgärdsprogram upprättas vid behov.

Resultat på de nationella proven för skolår 5 på Bokelundaskolan de senaste åren visar på i huvudsak goda resultat, med undantag för resultaten i ämnet matematik där mer än hälften av eleverna inte nådde målen år 2007. För dessa elever har åtgärdsprogram upprättats. Matematikämnet sticker ut som det mest problematiska ämnet även på de nationella proven i årskurs 9 år 2007. Samtliga elever i årskurs 9 fick dock minst betyget Godkänd i ämnet i slutbetyget (se tabell 1). Detta förklaras i intervjuerna med att skolan satte in massiva stödsatser efter de nationella proven. Se vidare avsnitt *Bedömning och betygssättning*.

Tabell 1: Resultat på nationella prov (NP) för skolår 9 jämfört med slutbetyg i ämnena på Bokelundaskolan (andel elever i procent som minst uppnått målen för Godkänd)

	2007		2006		2005	
	NP	Betyg	NP	Betyg	NP	Betyg
Svenska	92	94,6	94	90,0	94,9	95
Engelska	100	97,4	94	93,9	95	95
Matematik	65	100	94	97	88	97,5

På Bokelundaskolan har elevernas resultat på slutbetyg i årskurs 9 (se tabell 2) under de senaste åren legat i över genomsnittet för riket när det gäller andelen elever med behörighet till nationella program i gymnasieskolan¹ och andelen elever med fullständigt slutbetyg². Det genomsnittliga meritvärdet³ har varierat. Enligt Skolverkets analysverktyg SALSA⁴ har skolans resultat de resultaten legat både över och under det s.k. modellberäknade värdet, med hänsyn tagen till de olika bakgrundsfaktorerna.

Det är stora skillnader i kunskapsresultat mellan flickor och pojkar på Bokelundaskolan. De sista tre åren har skillnaden i meritvärde varit mellan 41 och 55 meritpoäng. 2007 var flickornas meritvärde 221,2 och pojkarnas 180,0. Även siffrorna på nationell nivå visar på skillnader: riksgenomsnittet för flickor är 218,8 och för pojkar 196,5. Flickorna på Bokelundaskolan presterar således i nivå med riksgenomsnittet, men pojkarna betydligt sämre. Denna trend har funnits under ett antal år på Bokelundaskolan. Inspektörerna är medvetna om att det relativt låga elevantalet gör att även enskilda elevresultat får genomslag i statistiken, men bedömer ändå att skolan bör uppmärksamma och analysera skillnaderna i resultat mellan flickor och pojkar, i syfte att vidta åtgärder för högre måluppfyllelse.

Tabell 2: Resultatmått för elever årskurs 9 i Bokelundaskolan jämfört med riksgenomsnittet år 2005-2007

	Bokelundaskolan			Riket		
	2007	2006	2005	2007	2006	2005
Genomsnittligt meritvärde	198,4	211,7	193,5	207,3	206,8	206,3
Flickor	221,2	239,6	222,9	218,8	218,3	217,3
Pojkar	180,0	191,1	166,9	196,5	195,7	195,8
Andel (i procent) behöriga till nationellt program	92,1	90,9	95,0	89,1	89,5	89,2
Andel elever som nått målen i alla ämnen	84,2	87,9	82,5	76,1	76,0	75,5

Utvärdering av lärandet

¹ Minst betyget Godkänd i ämnena engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk.

² Minst betyget Godkänd i samtliga ämnen.

³ Meritvärdet utgör summan av elevens betygsvärden i de 16 bästa betygen från elevens slutbetyg i grundskolan.

⁴ Salsa = Skolverkets analysverktyg för statistiska sambandsanalyser. Det modellberäknade värdet i Salsa tar hänsyn till olika bakgrundsfaktorer som föräldrarnas utbildningsnivå, andelen elever med utländsk bakgrund och fördelningen pojkar/flickor i kommunen.

Skolorna och kommunen genomför återkommande enkäter till elever och föräldrar i årskurs 2 och 5, som bland annat tar upp hur eleverna upplever att de får information om vad de olika ämnena ska innehålla och om hur de upplever att de får besked om sina studieresultat. Resultaten för år 2006 på Tockarps och von Reisers skolor visar att de flesta elever på anser att de får bra information. Skolorna har enligt intervjuerna kommit igång med att informera eleverna om målen för utbildningen och att låta eleverna sätta upp egna mål för sitt skolarbete i t.ex. IUP:n, men det finns enligt intervjuerna mer kvar att göra, och det finns skillnader mellan olika lärare och klasser. Av skolornas arbetsplaner och kvalitetsredovisningar framgår att information till föräldrarna om målen för utbildningen och om elevens måluppfyllelse är ett prioriterat område. Intervjuade föräldrar är mycket nöjda med den information de får om elevens sociala och kunskapsmässiga utveckling vid utvecklingssamtalen. Skolorna strävar efter att ta tillvara idéer från eleverna, men enligt intervjuerna varierar elevernas möjligheter att påverka undervisningen genom t.ex. val av stoff och hur de ska arbeta med olika arbetsuppgifter. Tockarps och von Reisers skolor har hittills inte arbetat med att låta eleverna regelbundet utvärdera undervisningen. Inspektörerna bedömer att skolorna bör arbeta vidare med att ge eleverna inflytande över sin utbildning genom att eleverna mer systematiskt får information om målen för utbildningen, genom att de får vara med om att sätta upp mål för och utvärdera sitt lärande och genom att de i högre grad kan påverka innehåll och arbetssätt.

Av Bokelundaskolans föräldraenkät för år 2006 framgår att det råder stor tillfredsställelse med utvecklingssamtalens funktion. Däremot finns en tveksamhet hos föräldrarna i årskurs 5 kring hur de individuella utvecklingsplanerna är tänkta att fungera. Elevenkäten ställer frågan om studieresultaten diskuteras ofta. Svaren är här övervägande positiva, men ca 30 procent av eleverna i årskurs 5 håller inte med om att detta sker ofta. Eleverna i årskurs 2 tycker alla att de får reda på hur de lyckas med sitt arbete. Intervjuade elever i årskurs 6–9 uttrycker vid intervju att de får bra information kring sina studieresultat. Sammantaget framträder dock en splittrad bild vad gäller elevernas kännedom om målen för utbildningen. Inspektörerna bedömer att arbetet med att tydliggöra målen för eleverna bör drivas vidare på Bokelundaskolan.

Individanpassning och särskilt stöd

Under besöket på Bokelundaskolan har inspektörerna sett många prov på en varierad undervisning med goda möjligheter till lärande för den individuella eleven, utifrån mål och riktlinjer i läroplanen och kursplanerna. Samverkan mellan förskoleklass och år 1 på Bokelundaskolan är god och utmärks av en flexibel hållning som utgår från barnens behov. Inspektörerna har sett goda exempel på en tydlig lust att lära, där de relativt små grupperna har bjudit extra goda möjligheter och där arbetsformer varit lekfulla och aktiverande.

Personalen har ambitionen att anpassa undervisningen till den enskilda eleven. Skolans lärmiljö erbjuder dock inte överallt stimulans och utmaning och personalen uttrycker att det finns behov av utvecklingsinitiativ och förtydligade rutiner. Lärarna medger självkritiskt att de behöver utvecklingsinitiativ och att de i vissa avseenden har "fastnat". Vissa rutiner tycks ha blivit otydliga och behöver förtydligas. En del elever är trötta och omotiverade.

Elever på skolan upplever att det finns goda möjligheter till stöd. Åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilda stödinsatser. Några av de åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av skulle kunna bli mer konkreta.

Detsamma gäller utformningen av de omdömen som utfärdas för elever som inte nått minst betyget Godkänd i slutbetyget i ett eller flera ämnen i årskurs 9. Då goda exempel redan finns på skolan, förutsätter inspektörerna att skolan arbetar vidare för att utveckla åtgärdsprogram och omdömen.

Elever i behov av särskilt stöd hanteras bland annat av skolans elevhälsoteam. Vid behov kan kommunens centrala resursteam, Centrumresursen kopplas in. Resurserna sägs vid intervjuer med lärare och elevhälsoteamet vara knappa när det gäller stödinsatser. Lärarresursen är emellertid väl tilltagen totalt sett, vilket framgår av skolans små grupp- och klasstorlekar. Av inspektionen har det inte heller framkommit att skolan inte kan tillgodose stödbehov. Vid intervjuerna framkommer ett missnöje från personalen med rutiner och resultat av elevvårdsarbetet. Det finns också olika uppfattningar om hur den befintliga kompetensen bäst kommer eleverna tillgodo. Inspektörerna bedömer att skolans resurser ger förutsättningar för individanpassning och stödinsatser, men att skolledning och personal som ett led i kvalitetsarbetet bör diskutera och utvärdera skolans lärmiljö, organisation och arbetsformer, i syfte att bedöma vilka utvecklingsbehov som finns, bland annat när det gäller individanpassning och stöd (se vidare avsnitt Styrning, ledning och kvalitetsarbete).

Intervjuade förskollärare och lärare på Tockarps och von Reisers skolor anser att skolorna samarbetar på ett bra sätt med de förskolor som lämnar barn till förskoleklassen. I förskoleklassen arbetar personalen på ett medvetet sätt med att utveckla såväl språklig medvetenhet och matematiskt tänkande, i kombination med lek och rörelse. Inspektörerna bedömer att det på Tockarps och von Reisers skolor finns en god samverkan mellan förskoleklass, skola och fritidshem som bidrar till att stimulera varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Det finns rutiner för övergången mellan årskurs 5 och mottagande skolor i årskurs 6. Inspektörerna såg vid besöken på de båda skolorna exempel på varierad undervisning i olika årskurser utifrån mål och riktlinjer i läroplanen och kursplanerna. Skolornas närhet till naturen utnyttjas på ett bra sätt genom att skolorna bl.a. inriktat sig på utepedagogik.

Intervjuade lärare anser att de har möjlighet att anpassa undervisningen till elevernas olika förutsättningar och behov. På Tockarps och von Reisers skolor finns en specialpedagog som ansvarar för att upprätta och följa upp åtgärdsprogram tillsammans med undervisande lärare. Hon arbetar med regelbunden handledning av lärarna och undervisar elever enskilt eller i mindre grupper vid behov. Hon ansvarar också för att regelbundet genomföra olika diagnoser och tester i olika årskurser. Skolorna kan vid behov även använda sig av Bokelundaskolans elevvårdsteam och den kommunövergripande Centrumresursen i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Enligt intervjuerna ges alla elever på skolorna som bedömts vara i behov av särskilt stöd sådant stöd i olika former. Enligt den analys som specialpedagogen gjort när det gäller bristande måluppfyllelse på de nationella ämnesproven i årskurs 5 på von Reisers skola finns det dock behov av göra ytterligare insatser för ett antal elever. Det gäller bland annat några elever med stora stödbehov som bedöms ha svårt att klara av undervisningen i åldersblandad s.k. B-form, som ställer krav på att elever tidvis ska kunna arbeta självständigt medan läraren har genomgångar med andra delar av klassen. Det gäller också inflyttade elever med annat modersmål än svenska.

På samtliga av områdets skolor finns upplevda behov av kompetensutveckling och samverkan med andra lärare och skolor i ämnet svenska som andraspråk, för att kunna stärka undervisningens kvalitet och förbättra möjligheterna till

individ Anpassning för elever med utländsk bakgrund. Enstaka elever deltog vid inspektionen i undervisning i ämnet och behovet av undervisning i svenska som andraspråk går enligt intervjuerna inte att fullt ut tillgodose. Behoven bedöms öka framöver. Örskelljunga kommuns enda utbildade lärare i ämnet svenska som andraspråk i grundskolan arbetar också som specialpedagog i Bokelundaområdet. Rektorerne uppgav vid inspektörernas besök att behoven av undervisning och kompetensutveckling i svenska som andraspråk har uppmärksamats i kommunen och att kompetensen i kommunen kommer att förstärkas i samband med det s.k. Lärarlyftet. Inspektörerna förutsätter att arbetet med att på olika sätt förstärka undervisningen i svenska som andraspråk fortsätter. Det är också av största vikt att skolorna uppmärksammar de behov av undervisning i ämnet som finns.

På Bokelundaskolan och von Reisers skola finns individintegrerade särskoleelever. På skolorna finns en specialpedagog med särskilt ansvar för utbildningen av dessa elever. Eleverna deltar både i undervisning i mindre grupp hos specialpedagogen och i sina respektive klasser utifrån sina individuella förutsättningar, ibland med stöd av elevassistenter. För särskolans verksamhet finns egna lokaler med utrustning och pedagogiska hjälpmedel avpassade för elevernas behov. Inspektörerna bedömer att särskolans verksamhet präglas av god individanpassning.

Bedömning och betygssättning

På Tockarps och von Reisers skolor gör respektive lärare bedömningar av elevernas måluppfyllelse i olika ämnen genom de s.k. omdömesdatabaserna, som innehåller gemensamma ”konkretiseringar” av de nationella kunskapsmålen för de båda skolorna, och genom att analysera elevernas resultat på nationella diagnoser och ämnesprov. Skolornas litenhet gör att alla elever är kända av pedagogerna, vilket bidrar till att ge helhetsbedömningar av elevernas utveckling. Särskilda bedömningsträffar anordnas med lärare som har genomfört de nationella proven för skolår 5.

De äldre eleverna på Bokelundaskolan är nöjda med hur det sätts betyg på skolan. De har en god uppfattning om vilket betyg de kommer att få och upplever att lärarna motiverar betygen ordentligt. Betygsunderlag består både av prov, skriftliga förhör, laborationer, inlämningsuppgifter och olika typer av aktiviteter. Bedömningsdiskussioner har förts på skolan och tillsammans med andra skolor i kommunen. Detta arbete har pågått ett år, och behöver enligt lärarna drivas vidare. De anser att det finns en brist på likvärdighet både på skolan och mellan skolorna. Inspektörerna konstaterar att det finns stora skillnader i resultat på skolan mellan pojkar och flickor och läsåret 2006/07 även mellan nationella prov och betyg. Inspektörerna bedömer att skolan bör fortsätta på den inslagna vägen med likvärdighetsdiskussioner både inom skolan och med andra skolor.

Normer och värden

På Tockarps och von Reisers skolor är arbetet med normer och värden ett prioriterat område, i enlighet med nationella och kommunala styrdokument. Elevernas tränas på ett bra sätt i att arbeta i demokratiska arbetsformer genom klassråd och genom stormöten, skolråd, då alla elever och all personal samlas för att föra fram synpunkter på verksamheten och diskutera olika gemensamma angelägenheter, som t.ex. trivseln på skolorna. Skolorna och kommunen genomför återkommande undersökningar om bland annat elevernas inflytande, trivsel och trygghet i skolorna, och resultaten av dessa utvärderingar är goda.

Elever och föräldrar bekräftar också bilderna av skolorna som trygga miljöer för lärande i intervjuer med inspektörerna. Intervjuade föräldrar är mycket nöjda med skolornas verksamhet och anser att samverkan mellan föräldrar och skolorna fungerar mycket bra, bland annat genom det gemensamma samverkansrådet för förskola, skolbarnsomsorg och skola i Bokelundaområdet.

Bokelundaskolan har dokumenterade ordningsregler i tre olika uppsättningar för de olika ålderskategorierna. Dessa är framtagna i samråd med eleverna. Under rubriken ansvar och inflytande dokumenteras i arbetsplan och kvalitetsredovisning en rad ambitiösa mål för den formella elevdemokratin. Alla mål har inte uppnåtts. Bland annat har det varit svårt att få representanter till och/eller tillräcklig aktivitet i de olika rådsgrupper som planerats. Klassråd hålls regelbundet och två olika elevråd sammanträder. Det framgår dock vid intervjuerna att det finns ett behov av att vidareutveckla formerna för hur eleverna tillsammans med lärarna ges tillfälle att behandla frågor som är av gemensamt intresse för dem.

På Bokelundaskolan bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete, bland annat genom material från Lions Quest i de lägre årskurserna, och genom antimobbningsrådet - AMOR. Det finns system för rapportering och hantering av kränkningar och mobbing. Som en del av det förebyggande värdegrundsarbetet har skolan nyligen infört en rutin med morgonsamlingar, där det aktuella klimatet tas upp. Lärarna går då igenom händelser i veckan, prov med mera. Detta är en del av det förebyggande värdegrundsarbetet. Lärarna uppfattar att relationerna på skolan är goda. Eleverna ger också en positiv bild av klimatet, med undantag för de äldsta eleverna (årskurs 8–9), som tycker att det tidvis kan vara ett hårt tonläge elever emellan. Intervjuade föräldrar anser också att så är fallet. De menar att både prestationskraven på eleverna och grupptricket ökar med stigande ålder. Inspektörerna bedömer att värdegrundsarbetet i årskurs 8–9 på Bokelundaskolan bör intensifieras med målet att åstadkomma ett mer respektfullt och tolerant klimat mellan eleverna.

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över.

Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan ska likabehandlingsplanen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Likabehandlingsplaner har upprättats för alla ingående verksamheter på Tockarps respektive von Reisers skola, och planerna utvärderas i kvalitetsredovisningarna. I Tockarps skolas plan bör det framgå tydligare framöver att även fritidshemmet omfattas. Enligt inspektörernas bedömning bör von Reisers skola i kommande planer ange fler konkreta åtgärder för att förebygga, upptäcka och åtgärda diskriminering och kränkningar. Intervjuade elever känner i olika grad till skolornas förebyggande arbete mot kränkningar och diskriminering och enligt inspektörernas bedömning bör skolorna säkerställa att eleverna är införstådda och kan påverka innehållet i skolor-

nas likabehandlingsplaner. Tockarps skola arbetar efter en modifierad variant av den s.k. Farstamodellen vid misstänkt mobbning, där föräldrar i kontaktas i ett tidigt skede.

Bokelundaskolans likabehandlingsplan med tillhörande dokumentationsmall, är i huvudsak upprättad i enlighet med författningarna och personal och elever har varit delaktiga i att ta fram den. Skolan saknar dock en aktuell analys och kartläggning av vad som behöver åtgärdas. Det framgår inte heller tydligt hur skolan ska agera då vuxna kränker barn/elever. Inte heller tydliggörs att planen gäller alla verksamheter, inklusive fritidshemmet. Inspektörerna bedömer att likabehandlingsplanen måste uppdateras utifrån en aktuell kartläggning och kompletteras med aktuella åtgärder och rutiner vid kränkningar. I kommande planer bör det också framgå tydligare vilka verksamheter som berörs av planen.

Ledning och kvalitetsarbete

Styrning och ledning

Rektorerna för de tre skolorna samarbetar i olika frågor, och skolorna delar bl.a. på elevvårdande personal. Skolorna har gemensamma fortbildningsdagar för personalen och gemensamma samråds- och nätverksträffar för föräldrar i Bokelundaområdet.

Tockarps och von Reisers skolor leds sedan augusti 2007 av en vikarierande rektor. Rektorn är utbildad förskollärare och grundskollärare och har tidigare arbetat som lärare i kommunen. Rektorn upplevs som väl förtrogen med den dagliga verksamheten av personal och föräldrar, och hon tar ansvar för att utveckla utbildningen.

Bokelundaskolans rektor tillträdde sin tjänst i februari 2007, efter att tidigare ha tjänstgjort på skolan som lärare i årskurs 4–9. I samband med tillträdet drogs ledningsresursen på skolan ner med 25 procent. Till sitt stöd har rektorn ett ledningsteam bestående av tre arbetslagsledare. De tre arbetslagen träffas regelbundet en gång i veckan. Dessa har egen läromedelsbudget och har till uppgift att bedriva ett självständigt pedagogiskt arbete. Ett viktigt forum är också samrådsgruppen, som träffas tre gånger per termin. Den består av rektor, personalrepresentanter och föräldrarepresentanter för varje klass. Rektorn är väl förtrogen med den dagliga verksamheten och beskrivs som stödjande och närvarande. Lärare uppfattar dock att han har svårt att hinna med att vara pedagogisk ledare. Genom intervjuerna och genom inspektörernas observationer framgår att det saknas gemensamma förhållningssätt på skolan. Det finns en betydande variation inom skolan i synen på hur undervisningen bäst organiseras, samt kring vissa rutiner. Mycket som är positivt är beroende av olika individer och inte systematiserat. Inspektörerna bedömer att det pedagogiska ledarskapet på skolan bör stärkas i syfte att få till stånd en större samsyn. Rektorn redovisar aktuella planer på att bland annat utveckla kvalitetsarbetet, elevdemokratin, en värdegrund som genomsyrar hela skolan, ökad individanpassning, kompetensutveckling inom konflikthantering och s. k. teambuilding. Dessa ambitioner bör vara en bra utgångspunkt i ett förstärkt ledarskap.

Kvalitetsarbete

Bokelundaskolan bedriver sitt kvalitetsarbete så att läroplanen, den kommunala skolplanen, skolans arbetsplan och kvalitetsredovisning hänger samman. Arbetsplanen och verksamheternas måluppfyllelse utvärderas årligen och ligger till grund för kommande läsårs arbetsplan och kvalitetsredovisning. Kvalitetsarbetet omfattar emellertid väldigt många mål, vilket riskerar att ge arbetet ett ytligt

drag. Detta förhållande har diskuterats på flera håll i kommunen och planer finns på att justera systemet.

Kvalitetsredovisningen för läsåret 2006/07 innehåller redovisningar av måluppfyllelsen på en rad utvecklingsområden: Människosyn och värdegrund, Inflytande och ansvar, Elevhälsa, Arbetsmiljö och trygghet, Lust att lära i 1-19-årsperspektiv, Kultur. Den innehåller också bedömningar av måluppfyllelsen i sarskolan och fritidshemmet. Det finns genomgående en självkritisk medvetenhet i redovisningen, vilket enligt inspektörernas bedömning kan bidra till att främja utveckling. Kvalitetsredovisningen innehåller dock ingen resultatanalys utöver ovanstående. Uppföljning av resultat i form av betyg i olika ämnen, eller resultat på nationella prov redovisas inte och kan således inte heller analyseras i kvalitetsredovisningen. Det framgår också vid intervjuerna att resultat av detta slag inte behandlas systematiskt på skolan.

På Tockarps och von Reisers skolor finns en tydlig koppling mellan läroplanen, den kommunala skolplanen, skolornas arbetsplaner och skolornas kvalitetsredovisningar. Måldokumentet är väl förankrat i personalgruppen. Arbetsplanen och verksamheternas måluppfyllelse utvärderas årligen och ligger till grund för kommande läsårs arbetsplan och kvalitetsredovisning. I kvalitetsredovisningarna anges vilka åtgärder skolorna avser att vidta för att utveckla verksamheten. Inspektörerna bedömer att skolorna bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete. Kvalitetsredovisningarna för läsåret 2006/07 innehåller dock endast i liten omfattning en bedömning av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i läroplanen och kursplanerna. Föräldrar ges möjlighet att delta i framtagandet av skolornas måldokument, men eleverna medverkar i liten utsträckning i kvalitetsarbetet och framtagandet av kvalitetsredovisningen.

Inspektörerna bedömer sammanfattningsvis att kvalitetsarbetet på Bokelundaskolan bör vidareutvecklas mot större inslag av resultatredovisning och resultatanalys, antalet mål bör ses över och en större systematik utvecklas så att faktiskt upplevda utmaningar bearbetas och utmynnar i åtgärder för utveckling. Inspektörerna bedömer vidare att alla skolorna i kommande kvalitetsredovisningar måste göra tydligare bedömningar av elevernas måluppfyllelse, i syfte att vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse utifrån resultaten. Elevernas möjligheter att medverka i kvalitetsarbetet måste förbättras på Tockarps och von Reisers skolor.

Tillgång till likvärdig utbildning

Inspektörerna bedömer att eleverna på skolorna ges förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen för årskurs 5 respektive 9. Ett fåtal elever deltar i modersmålsundervisning. Angående ämnet svenska som andraspråk, se avsnitt *Individanpassning och stöd*. På von Reisers skola anordnas undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap företrädesvis i temaform under vissa perioder, t.ex. under en årlig lägervecka, vilket inte alltid är tydligt för eleverna. Inspektörerna bedömer att skolan bör se över att eleverna ges möjlighet att nå målen för årskurs 5 i ämnet. Angående språkval, se kommunrapporten.

Elevens val är en del av undervisningen som är avsedd att ge eleverna en möjlighet till breddning eller fördjupning i något eller några ämnen. Eleverna ska enligt grundskoleförordningen erbjudas ett allsidigt urval av ämnen och det måste vara tydligt för eleven vilka val som finns och när denna valmöjlighet finns. På Bokelundaskolan erbjuds elevens val från och med årskurs 4. Det är

organiserat så att eleverna alternerar mellan fyra olika grupper med följande innehåll: baka, drama, gymnastik, högläsning. För årskurs 7–9 är läsåret uppdelat på fyra perioder. Eleverna väljer fyra gånger per år mellan svenska, matematik, engelska/språk, slöjd, so-ämnen, idrott eller att arbeta i ett Comenius-projekt med inriktning på matematik. Vid intervjuerna framgår att eleverna bara ibland har haft möjlighet att påverka sammansättningen av utbudet. På Tockarps och von Reisers skolor anordnas elevens val på olika sätt i olika klasser på. På båda skolorna uppfattar eleverna att det inte går att fördjupa eller bredda sig i kursplanernas ämnen om man inte först har gjort klart sina läxor eller sitt arbetsschema. Inspektörerna bedömer att organisationen kring elevens val för elever i årskurserna 4, 5 och 6 måste ses över på samtliga skolor, så att alla elever ges möjlighet till breddning eller fördjupning och förbättrade valmöjligheter.

Resurser

Lärarpersonalen på Bokelundaskolan uppgår till totalt ca 18 heltidstjänster, vilket innebär en lärartäthet på 11,6 per 100 elever, vilket kan jämföras med rikssnittet på 8,4. Lärarna har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. I lärargruppen ingår två speciallärare och en specialpedagog. Personalens beskrivs av rektorn som välutbildad. Kompetensutvecklingen sägs av flertalet intervjuade fungera väl. Inspektörerna bedömer att Bokelundaskolan har god tillgång till personella och materiella resurser i form av skolbibliotek, varierade läromedel, datorutrustning och pedagogiska datorprogram som på ett bra sätt tillgodoser elevers olika behov. Lokalerna håller god standard och är ändamålsenliga för verksamheten.

På Tockarps och von Reisers skolor beskrivs skolornas litenhet i intervjuerna som både en svaghet och en styrka. Det lilla elevunderlaget medför att möjligheterna till gruppdelningar är begränsade. Lärartätheten ligger under rikssnittet, men personalen arbetar på ett flexibelt sätt för att söka möta de behov som finns. Personalen på Tockarps och von Reisers skolor har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver, och personalen används enligt intervjuerna på ett bra sätt så utifrån sina olika ämnesutbildningar och kompetenser. Kompetensutveckling anordnas på kommun-, arbetslags- och individnivå utifrån verksamheternas behov. Inspektörerna bedömer att det på Tockarps och von Reisers skolor finns god tillgång till skolbibliotek, varierade läromedel, datorutrustning och pedagogiska program som på ett bra sätt tillgodoser elevers olika behov. Lokalerna håller god standard och är ändamålsenliga för verksamheten. Närheten till naturen är en tillgång i undervisningen.

Datum	Ort
2008-03-13	Lund

Lars Berglund

Birgitta Knutsson Rhodin

Helena Plantin